

СПОРАЗУМЕНИЕ НА КМЕТОВЕТЕ ЗА КЛИМАТА И ЕНЕРГИЯТА

Ние, кметовете, като подписваме настоящото Споразумение, споделяме визия за устойчиво бъдеще — независимо от размера на нашата община или мястото ѝ на картата на света. Тази обща визия мотивира нашето действие за справяне с взаимосвързани предизвикателства: смекчаване на климатичните промени, адаптиране към тях и устойчива енергия. Заедно изразяваме готовност да предприемем конкретни, дългосрочни мерки, които осигуряват устойчива в екологично, социално и икономическо отношение околна среда за настоящото и за бъдещите поколения. Наша колективна отговорност е да изградим по-устойчиви, привлекателни, добри за живеене, адаптивни и енергийно ефективни територии.

НИЕ, КМЕТОВЕТЕ, ПРИЗНАВАМЕ, ЧЕ:

Климатичните промени вече се случват и това е едно от най-големите глобални предизвикателства на нашето време, което изисква незабавно действие и сътрудничество между местните, регионалните и националните органи по целия свят;

Местните органи са основни двигатели на енергийния преход и на борбата срещу климатичните промени на най-близкото до гражданите равнище на управление. Местните органи споделят отговорността за действия в областта на климата с органите на регионално и национално равнище и са решени да действат независимо от ангажиментите на други страни. Местните и регионалните органи във всички социално-икономически условия и географско местоположение са водещи в усилията за намаляване на уязвимостта на техните територии към различните въздействия на климатичните промени. Въпреки че тези усилия вече са в ход, адаптирането към климатичните промени остава неизменна необходимост за допълване на смекчаването им;

Смекчаването климатичните промени и адаптирането към тях може да донесе множество ползи за околната среда, обществото и икономиката. Съвместното справяне с тях открива нови възможности за насърчаване на устойчиво местно развитие. Това включва изграждане на приобщаващи, устойчиви към изменението на климата и енергийно ефективни общности; подобряване на качеството на живот; стимулиране на инвестициите и иновациите; импулс за местната икономика и създаване на работни места; засилване на ангажираността и сътрудничеството на заинтересованите страни;

Местните решения за предизвикателствата на енергията и климата спомагат за осигуряването на сигурна, устойчива, конкурентна и финансово достъпна енергия за гражданите и така допринасят за намаляване на енергийната зависимост и за защита на уязвимите потребители.

НИЕ, КМЕТОВЕТЕ, СПОДЕЛЯМЕ ОБЩА ВИЗИЯ ДО 2050 Г. ЗА:

- Декарбонизирани територии, с което да се спомогне за задържане на средното глобално затопляне значително под 2°C спрямо равнищата преди началото на индустриализацията, в съответствие с международното споразумение за климата, постигнато на срещата на COP 21 в Париж през декември 2015 г.;
- По-адаптивни територии, подготвени за неизбежните неблагоприятни въздействия от климатичните промени;
- Всеобщ достъп до сигурни, устойчиви и финансово достъпни енергийни услуги за всички, с което да се подобри качеството на живот и да се повиши енергийната сигурност.

ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ТАЗИ ВИЗИЯ, НИЕ, КМЕТОВЕТЕ, СЕ АНГАЖИРАМЕ:

- Да намалим емисиите на CO₂ (и по възможност на други парникови газове) на територията на своите общини **най-малко с 40 % до 2030 г.**, по-специално чрез подобряване на енергийната ефективност и засилено използване на възобновяеми източници на енергия;
- Да повишим нашата устойчивост чрез адаптиране към въздействията от климатичните промени;
- Да споделяме нашите визия, резултати, опит и ноу-хау с колегите от местните и регионалните органи в ЕС и извън него, чрез пряко сътрудничество и партньорски обмен, по-специално в рамките на Глобалното споразумение на кметовете.

За да превърнем в действия ангажиментите на нашите местни органи, се задължаваме да следваме стъпка по стъпка пътната карта, представена в приложение I, включително да разработим план за действие за устойчива енергия и климат, както и да осъществяваме редовен мониторинг на напредъка.

НИЕ, КМЕТОВЕТЕ, ПРИЗНАВАМЕ, ЧЕ ЗА НАШИЯ АНГАЖИМЕНТ СЕ ИЗИСКВА:

- Силно политическо ръководство;
- Определяне на амбициозни дългосрочни цели, продължаващи отвъд политическите мандати;
- Координирано (взаимо)действие между смекчаването на климатичните промени и адаптирането към тях чрез мобилизиране на всички участващи общински звена;
- Междусекторен и холистичен териториален подход;

- Предоставяне на подходящи човешки, технически и финансови ресурси;
- Ангажиране на всички съответни заинтересовани страни на територията ни;
- Оправомощаване на гражданите като основни потребители на енергия, като едновременно производители и консуматори („prosumers“) и като участници в реагираща на търсенето енергийна система;
- Незабавно действие, а именно чрез „печеливши при всички обстоятелства“ („no-regret“) гъвкави мерки;
- Прилагане на интелигентни решения за справяне с техническите и обществените предизвикателства на енергийния преход;
- Редовни корекции на нашите действия в зависимост от констатациите от мониторинга и оценката;
- Комбинирано хоризонтално и вертикално сътрудничество между местните органи, както и с всички други равнища на управление.

НИЕ, КМЕТОВЕТЕ, ПРИВЕТСТВАМЕ:

- Инициативата на Европейската комисия, с която смекчаването и адаптирането — и двете като стълбове на борбата срещу климатичните промени — се обединяват в една обща инициатива и допълнително се укрепват полезните взаимодействия с други съответни политики и инициативи на ЕС;
- Подкрепата на Европейската комисия за разширяването на модела на Споразумението на кметовете, за да обхване и други части на света чрез Глобалното споразумение на кметовете;
- Подкрепата за Споразумението на кметовете и неговите цели от Комитета на регионите в качеството му на институционален глас на местните и регионалните органи в ЕС;
- Предоставеното на местните органи съдействие от държавите членки, регионите, провинциите, градовете наставници и други институционални структури, при спазването на техните ангажименти в рамките на Споразумението на кметовете за смекчаване на климатичните промени и адаптиране към тях.

НИЕ, КМЕТОВЕТЕ, ПРИКАНВАМЕ:

– ДРУГИТЕ МЕСТНИ ОРГАНИ:

- Да се присъединят към нас в общността на Споразумението на кметовете;
- Да споделят знания и да се включат в дейности за изграждане на капацитет в рамките на Споразумението на кметовете.

– РЕГИОНАЛНИТЕ/ПОДНАЦИОНАЛНИТЕ ОРГАНИ:

- Да ни предоставят стратегически насоки, политическа, техническа и финансова подкрепа при разработването, изпълнението и мониторинга на нашите планове за действие и свързаните с това мерки;
- Да ни помагат да насърчаваме сътрудничеството и съвместните подходи за по-ефективно и интегрирано действие.

– НАЦИОНАЛНИТЕ ПРАВИТЕЛСТВА:

- Да поемат своята отговорност при справянето с климатичните промени и да предоставят подходяща политическа, техническа и финансова подкрепа за подготовката и изпълнението на нашите местни стратегии за смекчаване на климатичните промени и адаптиране към тях;
- Да ни включат в подготовката и изпълнението на националните стратегии за смекчаване на климатичните промени и адаптиране към тях;
- Да гарантират подходящ достъп до финансови механизми за подкрепа на местното действие в областта на климата и енергията;
- Да признаят въздействието от нашите местни усилия, да вземат под внимание нашите нужди и да отразяват нашите възгледи в европейските и международните процеси в областта на климата.

– ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИНСТИТУЦИИ:

- Да консолидират политическите рамки, с които се подкрепя изпълнението на местните стратегии и сътрудничеството между градовете в областта на климата и енергията;
- Да ни предоставят подходящо оперативно, техническо и стимулиращо съдействие;

- Да продължат да интегрират Споразумението на кметовете в съответни политики, програми за подкрепа и действия на Европейския съюз, като същевременно ни включват на етапите на подготовка и изпълнение;
- Да продължат да предоставят възможности за финансиране за изпълнението на нашите ангажименти, както и да предлагат специално предназначени механизми за съдействие при разработването на проекти, които да ни помагат за разработването, обявяването на търгове и привеждането в изпълнение на инвестиционни програми;
- Да признаят нашата роля и усилия в смекчаването на климатичните промени и адаптирането към тях и да споделят нашите постижения с международната общност.

– **ДРУГИТЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ¹:**

- Да мобилизират и споделят експертни познания, ноу-хау, технология и финансови ресурси, които допълват и укрепват нашите местни усилия, разширяват изграждането на капацитет, насърчават иновациите и дават тласък на инвестициите;
- Да станат активни участници в енергийния преход и да ни подкрепят, като се включат в действия на общността.

¹ Напр. частния сектор, финансовите институции, гражданското общество, научната и академичната общност.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СПОРАЗУМЕНИЕТО НА КМЕТОВЕТЕ — ПРОЦЕС СЪПКА ПО СЪПКА И РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ

ОБЩА ПЪТНА КАРТА ЗА СПОДЕЛЕНА ВИЗИЯ:

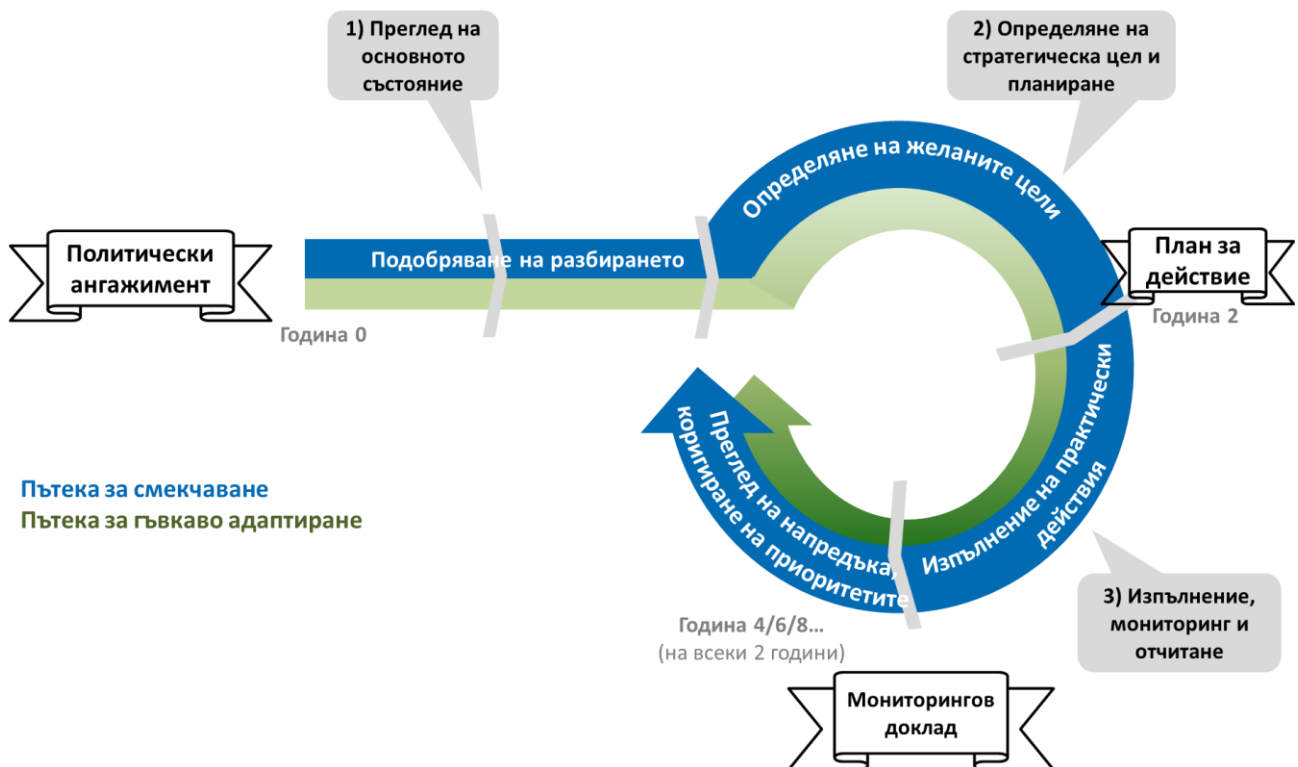
За постигането на своите цели за смекчаване на климатичните промени и адаптиране към тях подписалите Споразумението на кметовете се ангажират с поредица от стъпки:

СТЪПКИ/ СТЪЛБОВЕ	СМЕКЧАВАНЕ	АДАПТИРАНЕ
1) Започване и преглед на основното състояние	Подготовка на инвентаризация на базовите емисии	Подготовка на оценка на уязвимостта и рисковете, свързани с климатичните промени
2) Определяне на стратегическа цел и планиране	Представяне на план за действие за устойчива енергия и климат (ПДУЕК) и интегриране на съображенията за смекчаване и за адаптиране* в съответни политики, стратегии и планове <u>до две години след решението на общинския съвет</u>	
3) Изпълнение, мониторинг и отчитане	Отчитане за напредъка на всеки две години след представянето на ПДУЕК на платформата на инициативата	

* Стратегията за адаптиране следва да бъде част от ПДУЕК и/или да бъде разработена и интегрирана в отделен(ни) документ(и). Подписалите споразумението могат да избират формат по свое предпочитание — вж. параграфа за „пътека за адаптиране“ по-нататък.

Първите 1 – 2 години ще определят основната работа за плана, като се поставя акцент върху оценка на ситуацията (основни източници на емисии и съответния им потенциал за намаляване, основни климатични рискове и уязвими места и свързаните с тях настоящи/бъдещи предизвикателства), определяне на приоритетите и предварителните успехи при смекчаването на климатичните промени и адаптирането към тях, засилване на участието на общността и мобилизиране на достатъчно ресурси и капацитет за предприемане на необходимите действия. През следващите години вниманието ще бъде насочено към засилване и разширяване на мащаба на предприетите действия и проекти за ускоряване на промяната.

ГЪВКАВИ ПЪТЕКИ С ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ПРИГАЖДАНЕ КЪМ МЕСТНАТА РЕАЛНОСТ:

Споразумението на кметовете създава рамка за действие, която помага на местните органи да превърнат в реалност своите стремежи за смекчаване на климатичните промени и адаптиране към тях, вземайки предвид разнообразието на условията по места. На подписаните споразумението общини е предоставена гъвкавост да избират най-добрия начин за изпълнение на местните им действия. Дори приоритетите да са различни, местните органи се приканват да действат по интегриран и холистичен начин.

– Пътека за смекчаване на климатичните промени

„Пътеката“ за смекчаване на климатичните промени предоставя известна гъвкавост за подписаните споразумението, особено за инвентаризацията на емисиите (напр. базова година, основни сектори, които да се разглеждат, емисионни фактори, използвани за изчисляването, единица за емисия, използвана за отчитане² и т.н.).

– Пътека за адаптиране към климатичните промени

„Пътеката“ за адаптиране към климатичните промени се поддържа достатъчно гъвкава, за да включва нови знания и данни и да отразява променящите се условия и възможности на

²

Подписаните споразумението може да изберат да отчетат емисиите си в CO₂ (въглероден диоксид) или CO₂ еквивалент. При втория вариант те имат възможност да вземат под внимание емисии на други парникови газове, по-специално CH₄ (метан) и N₂O (двуазотен оксид).

подписалите споразумението. В рамките на договорения двугодишен период трябва да се направи оценка на уязвимостта и рисковете, свързани с климатичните промени. Резултатите ще положат основата за определяне как територията да се направи по-устойчива. Стратегията за адаптиране, която следва да се интегрира в Плана за действие за устойчива енергия и климат и/или да се включи в други съответни документи за планиране, може с времето да бъде укрепвана и коригирана. На първо място трябва да бъдат разгледани „печелившите при всички обстоятелства“ („no-regret“) действия и през годините те да бъдат допълвани от други (напр. при новата оценка на ситуацията на всеки две години, при преразглеждането на плана за действие), като така ще се даде възможност за своевременно адаптиране на по-ниска цена.

НАДЕЖДНО И ПРОЗРАЧНО ДВИЖЕНИЕ:

- **Политическо одобрение:** Споразумението, Планът за действие за устойчива енергия и климат и други съответни документи за планиране се ратифицират с решение/резолюция на общинския съвет. Това дава възможност за сигурна дългосрочна политическа подкрепа.
- **Стабилна, последователна, прозрачна и хармонизирана рамка за събиране на данни и докладване:** Като се базира на опита на общините, регионите и мрежите на градове, методологията на Споразумението на кметовете разчита на стабилна техническа и научна основа, разработена заедно с Европейската комисия. Разработени са общи методологични принципи и формуляри за отчитане, които позволяват на подписалите споразумението да проследяват, отчитат и представят публично своя напредък по един структуриран и систематичен начин. Представеният План за действие за устойчива енергия и климат е публично достъпен в онлайн профила на подписалата страна на уебсайта на Споразумението на кметовете. Това гарантира прозрачността, отчетността и сравнимостта на техните местни действия в областта на климата.
- **Признание и голяма видимост на предприетите усилия:** Индивидуалните и колективните резултати, събрани чрез формулярите за отчитане, се оповестяват публично — а именно на уебсайта на Споразумението на кметовете — за да стимулират и улесняват обмена и самооценката. Отчитането на данни чрез Споразумението на кметовете дава възможност на подписалите го да покажат широкото въздействие на техните действия по места. Събраните чрез рамката за отчитане на Споразумението на кметовете данни дават също и съществена обратна информация за местните действия на вниманието на националните, европейските и международните създатели на политики.

- **Оценяване на данните, отчетени от подписалите споразумението:** Този контрол на качеството допринася за гарантиране на достоверността и надеждността на цялата инициатива на Споразумението на кметовете.
- **Преустановяване в случай на неспазване:** Подписалите споразумението приемат участието им в инициативата да бъде преустановено — след предварително писмено уведомяване от Бюрото на споразумението на кметовете — в случай, че не представят горепосочените документи (т.е. План за действие за устойчива енергия и климат и мониторингови доклади) в рамките на установените срокове. Процедурата гарантира прозрачност, сигурност и справедливост по отношение на другите подписали споразумението, които спазват ангажиментите си.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ИЗХОДНО НИВО И КОНТЕКСТ

Подписалите Споразумението на кметовете се ангажират с движението с пълното съзнание за следните съображения:

- Междуправителственият комитет по изменението на климата (МКИК) отново потвърди в своя [Пети доклад за оценката](#), че изменението на климата е реалност и че човешката дейност продължава да засяга климата на Земята;
- Според констатациите на МКИК смекчаването на климатичните промени и адаптирането към тях са допълващи се подходи за намаляване на рисковете от въздействието на климатичните промени през различни периоди от време;
- Чрез Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата (РКОНИК) националните правителства се договориха за колективна цел за запазване на средното глобално затопляне значително под 2°C спрямо равнищата преди началото на индустриализацията;
- В контекста на Конференцията на ООН „Рио+20“ националните правителства се споразумяха за набор от [цели за устойчиво развитие](#) (ЦУР); сред тях в ЦУР7 например се изисква международната общност *„да гарантира достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички“*; в ЦУР11 се изисква *„трансформиране на градовете и населените места в приобщаващи, безопасни, стабилни и устойчиви центрове“*; в ЦУР13 се изисква *„предприемане на спешни действия за борба с климатичните промени и въздействието им“*;
- Инициативата [Устойчива енергия за всички](#), стартирана през 2011 г. от генералния секретар на ООН, е съсредоточена върху постигането до 2030 г. на следните три взаимосвързани цели: *„гарантиране на универсален достъп до съвременни енергийни услуги“*, *„удвояване на глобалния темп на подобряване на енергийната ефективност“* и *„удвояване на дела на възобновяемата енергия в глобалния енергиен микс“*;
- През 2008 г. Европейската комисия (ЕК) постави началото на Споразумението на кметовете, а през 2014 г. — като основно действие на [стратегията на ЕС за адаптиране към климатичните промени](#) (ЕК, 2013 г.) — и на инициативата „Mayors Adapt“ за ангажиране и подкрепяне на местните органи в предприемането на действия съответно за смекчаване на климатичните промени и за адаптиране към тях;

- От самото му създаване Споразумението на кметовете е признато като основен инструмент на ЕС, получил значително признание в [стратегията за енергиен съюз](#) (ЕК, 2015 г.) и в [европейската стратегия за енергийна сигурност](#) (ЕК, 2014 г.), за ускоряване на енергийния преход и подобряване на сигурността на енергийните доставки;
- През октомври 2014 г. ЕС прие [Рамката на политиката в областта на климата и енергетиката до 2030 г.](#), като определи нови цели за климата и енергията: вътрешно намаляване с най-малко 40 % на емисиите на парникови газове, най-малко 27 % от енергийното потребление в ЕС от възобновяеми източници, най-малко 27 % икономия на енергия;
- През 2011 г. Европейската комисия прие [Пътна карта за постигане до 2050 г. на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност](#), чиято цел е до 2050 г. емисиите на парникови газове в ЕС да се намалят с 80 – 95 % спрямо 1990 г. — инициатива, приветствана също и от Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.
- Комитетът на регионите на ЕС подчертава своя засилен ангажимент да продължи да подкрепя Споразумението на кметовете, например чрез специална платформа в рамките на Комитета и чрез други инструменти, както е подчертано в неговото Становище относно бъдещето на „Конвента на кметовете“ (ENVE-VI-006).

ПРИЛОЖЕНИЕ III

РЕЧНИК

- **Адаптиране (към климатичните промени):** действия, предприети за предвиждане на неблагоприятните въздействия от климатичните промени, предотвратяване или свеждане до минимум на щетите, които могат да причинят, или за използване на възможности, които може да възникнат.
- **Климатични промени:** всяка климатична промяна във времето, независимо дали се дължи на естествена изменчивост или е резултат от човешка дейност.
- **Инвентаризация на емисиите:** количествено представяне на парниковите газове (CO₂ или CO₂ еквивалент), емитирани в резултат на потреблението на енергия на територията на подписалите Споразумението на кметовете в продължение на определена година — това дава възможност да се идентифицират основните източници на емисии и съответния потенциал за тяхното намаляване.
- **Смекчаване на климатичните промени:** действия, предприети за намаляване на концентрациите на парникови газове, изпускани в атмосферата.
- **Мониторингов доклад:** документ, който подписалите Споразумението на кметовете се задължават да представят на всеки две години след представянето на техния ПДУЕК, в който се очертават междинните резултати от неговото изпълнение — целта на този доклад е да се проследи постигането на предвидените цели.
- **„Печеливши при всички обстоятелства“ (no-regret) възможности (за адаптиране):** дейности, които предоставят непосредствени икономически и екологични ползи. Те са печеливши при всички възможни сценарии за климата.
- **Потребители производители (Prosumers):** проактивни потребители, потребители, които освен че консумират енергия, поемат също и отговорността да я произвеждат.
- **Устойчивост (адаптивност):** способност на дадена социална или екологична система да поема смущенията, като запазва същите основни начини на функциониране, както и възможност за приспособяване към стрес и (климатични) промени.
- **Оценка на уязвимостта и рисковете:** анализ, при който се определя естеството и размера на риска, като се анализират потенциалните опасности и се прави оценка на уязвимостта, която може да представлява потенциална заплаха или вреда за хората, имуществото, поминъка или околната среда, от която зависят — това дава възможност за идентифициране на области на сериозно безпокойство и следователно предоставя информация за вземане на решения. При оценката може да се разгледат рискове, свързани с наводнения, екстремни температури и горещи вълни, засушаване и недостиг на вода, бури и други екстремни метеорологични

събития, увеличаване на горските пожари, повишаване на морското равнище и ерозия на крайбрежието (ако е приложимо).

- **Риск:** вероятността за неблагоприятни последици или загуби в социален, икономически или екологичен план (напр. човешки живот, здравословно състояние, поминък, активи и услуги), които могат да се случат на конкретна община или на дадено общество, засегнати от уязвими условия през някакъв определен бъдещ период от време.
- **План за действие за устойчива енергия и климат (ПДУЕК):** основен документ, в който подписала Споразумението на кметовете страна посочва как възнамерява да постигне ангажиментите си. В него се определят действията за смекчаване на климатичните промени и адаптиране към тях, за да се постигнат целите, заедно с сроковете и възложените отговорности.
- **Уязвимост:** степента, в която дадена система е податлива на и неспособна да се справи с неблагоприятните последици от климатичните промени, включително изменчивостта и екстремните прояви на климата (обратно на устойчивостта).